

WITTE, Paul de (Gent 17 september 1848 – Gent 11 maart 1929).

Was een der militanten van de Eerste Internationale te Gent en medestichter van de Vlaamsche Socialistische Arbeiderspartij en van de coöperatie Vooruit. In 1883 verliet De Witte, die kleerma-

ker was, de beweging wegens meningsverschillen met Edward Anseele: toch werd hij in 1894 redacteur van *Vooruit*. In 1896 begon hij regelmatig – onder pseudoniem – kritische artikels over Anseele en *Vooruit* te schrijven in het Nederlands anarchistisch weekblad *Recht voor Allen* van Ferdinand Domela Nieuwenhuis, om uiteindelijk in september 1896 als dissident te worden uitgesloten. Hij publiceerde in 1898 een kritische geschiedenis van *Vooruit*. Samen met anderen en uitgeslotenen (Frans Seffers, Paul Braeckman, Paul de Wachter, later Paul Verbauwen) kwam hij in contact met de liberale flamingant Benoit Huybreghts, die hem als advocaat ook bijstond in zijn processen tegen *Vooruit*. In 1906 engageerden zij zich in de groep rond het blad *De Waarheid*, waarvan De Witte in 1916 de hoofdredactie zou overnemen. Eerder schreef hij onder pseudoniemen van Smidje Smee in *De Vlaamsche Smeder* en *De Vlaamsche Post* (waar ook Huybreghts aan meewerkte). Uit zijn geschriften en ook zijn postuum uitgegeven herinneringen blijkt wel zijn voorkeur voor de flamingantische en ook activistische standpunten (activisme), maar zonder dat hij zich hiervoor ten volle zou engageren: daarvoor was hij de politiek te veel afstandelijk gaan bekijken, en het best voelde hij zich nog in het schrijven van anekdotische satires over Anseele en de

Paul de Witte (1848-1929) was medestichter van de Vlaamsche Socialistische Arbeiderspartij en redacteur van *Vooruit*. Na zijn breuk met *Vooruit* werd hij in 1916 hoofdredacteur van *De Waarheid*. (AMSAB)

Gentse socialisten. Na de oorlog werkte hij nog mee aan de officiële spreekbuis van de activisten, *De Gieljotine van Pierlala*. Ondanks zijn redacteurschap bij het activistisch gezinde *De Waarheid*, werd hij bij de bevrijding in november 1918 niet vervolgd. WERKEN: Artikelen in *De Werker*; *Vooruit*; *De Waarheid*; *Recht voor Allen*; – P.D.W., *De geschiedenis van Vooruit en de Gentsche socialistische werkersbeweging sedert 1878, 1898*; – P.D.W., *Histoire du Vooruit, 1898*; – P.D.W., *De Allemansvrienden, toneelspel in drie bedrijven, 1900*; – P.D.W., *Hoe de werklieden vroeger leefden 1848-1918, 1986*.

LITERATUUR: H. Gaus en G. Vanschoenbeek, 'Nawoord', in *Pol De Witte: Hoe de werklieden vroeger leefden, 1986*, p. 269-310; – G. Vanschoenbeek, 'Witte, Paul de', in *NBW, XIII, 1990*; – D. Vanacker, *Het activistisch avontuur, 1991*; – G. Vanschoenbeek, *De wortels van de sociaal-democratie in Vlaanderen, RUG, onuitgegeven doctoraatsverhandeling, 1992*.

GUY VANSCHOENBEEK